

EĞİTİM
REFORMU
GİRİŞİMİ

Bana Mesleğini Söyle, Sana Cinsiyetini Söyleyeyim!: Türkiye'de Mesleki Eğitim Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğini Pekiştiriyor

Eğitim Reformu Girişimi, Çelikel Eğitim Vakfı işbirliğiyle, mesleki ve teknik Anadolu liselerinde okuyan genç kadınların yaşadığı toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikleri ve bu eşitsizliklerin kadınların mesleki kimlik ve becerilerine olan etkisini araştırdı.

15 Nisan 2015, İstanbul- Eğitim Reformu Girişimi (ERG) ve Çelikel Eğitim Vakfı'nın (ÇEV), Friedrich Ebert Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin finansal desteğiyle, iki mesleki ve teknik Anadolu lisesinde gerçekleştirdiği, **Meslek Liselerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Ümraniye ve Şişli Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri Örneği** başlıklı araştırmanın raporu yayımlandı.

Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde eğitimine devam eden genç kadınların yaşadığı toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikleri inceleyebilmek amacıyla yürütülen nitel çalışmada, Ümraniye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Şişli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencisi 24 genç kadın, 14 genç erkek ve 9 öğretmen ile odak grup görüşmeleri yapıldı. Özellikle toplumsal cinsiyet temelli eşitsizliğin kadınların mesleki kimlik ve becerilerine olan etkisinin ele alındığı raporda, bu durumun mesleki eğitimin kalitesi ile ilişkisi de değerlendiriliyor.

Toplantıda açış konuşması yapan **ERG Direktör Vekili Işık Tüzün** araştırmayla ilgili olarak şunları söyledi; *"Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefliyorsak, sadece okullulaşma oranlarıyla tatmin olamayız. Beklentimiz, eğitimin kadınların bireysel olarak güçlenmelerine ve kadının toplumsal konumunun iyileşmesine katkıda bulunması olmalıdır. Oysa Türkiye'de eğitimde cinsiyetçi tutumlara ve içeriklere yaygın biçimde rastlıyoruz. Mesleki ve teknik eğitim de geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin dönüştürülmek bir yana, pekiştirildiği alanlar arasında. Araştırmanın bulguları da toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılığın, meslek liselerinin önemli bir sorunu olduğunu ortaya koyuyor. Eşitlikçi ve içermeci bir eğitim sistemi için toplumsal cinsiyet eşitliğinin eğitimin tüm kademelerinde içselleştirilmesi gerekiyor."*

Çelikel Eğitim Vakfı Kurumsal İletişim Yöneticisi Gökçe Babayigit de yaptığı konuşmada; *"Eğitimin niteliğinin iyileştirilmesine yönelik politikaların izlenmesi ve geliştirilmesinde toplumsal cinsiyet eşitsizliğine odaklanan kapsamlı çalışmalar sınırlı sayıda. Bu nedenle, bu çalışmanın önemli bir rol oynayacağına inanıyoruz. Yapılan görüşmelerde işaret edilen konuların izlenebilmesi ve çözümü için eşitlik ekseninde kurgulanacak bir eğitim sisteminin gelişimine katkıda bulunabilmeyi hedefliyoruz."* dedi.

Araştırma raporunun bulgularını sunan **ERG Araştırma Asistanı Ayşegül Taşıman**, okullarda sunulan program türleri ile geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki ilişkiye dikkat çekti. Taşıman, *"Okul ve sınıf ortamında erkeklerin yoğun olması, bazı genç kadınların motivasyonunu düşürebiliyor ve okula giderken mutsuz hissetmelerine neden olabiliyor. Motivasyon düşüklüğü, kimi zaman akademik başarıyla da paralel giderek, genç kadınların mesleki becerilerini geliştirmelerinin önünde engel oluşturabiliyor. Özellikle genç kadınların erkeklere kıyasla uygulama ve staj aşamalarına daha az dahil oldukları yapılan görüşmelerde bir çok kez ifade edildi. Genç kadınların paylaştıkları deneyimler göz önünde bulundurularak, okul ortamının, sınıf içi uygulamaların, okul ortamının toplumsal cinsiyet eşitliği dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi gerekiyor"* şeklinde konuştu.

EĞİTİM
REFORMU
GİRİŞİMİ

Araştırmanın başlıca bulguları

- Mesleki ve teknik eğitimin niteliği açısından, öğretim programları ve sınıf içi uygulamaların toplumsal cinsiyet bakış açısıyla gözden geçirilmesi gerekmektedir.
- Okul ortamlarında genç kadınların okuldaki varlığı dikkate alınarak, kullanılan alanlar toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı şekilde yeniden düzenlenmelidir.
- Genç kadınlar, genç erkeklere kıyasla, okul kültürü ve mesleki eğitim konusunda yeterli yönlendirme ve bilgilendirme olmadan meslek liselerine yerleşmektedirler.
- Eğitim aldıkları alanda staj yapan ya da çalışan genç kadınların, çalışma alanlarının "kadın rolleri", "kadın meslekleri" ile sınırlandırıldığı ya da genç kadınlara pozitif ayrımcılık yapıldığı düşünülerek kadınların gelişimini engelleyen yaklaşımların söz konusu olduğu görülmektedir.
- Okullarda giderek azalan rehberlik saatlerinin önemi ve işlevi artırılarak, toplumsal cinsiyet eşitliğini dikkate alan uygulamalarla, özellikle genç kadınların mesleki gelişimi ve istihdamı için rehberlik hizmetleri güçlendirilmelidir. Bu hizmeti veren öğretmenlerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık kazanmış olmaları gerekir.
- Okullar ve işletmeler arasında yeterince ilişki kurulamamaktadır. Mevcut işbirliklerinin de toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısıyla yeniden gözden geçirilmesinde yarar olacaktır.
- Okulda edinilen beceriler ile iş piyasasında talep edilen beceriler arasında uyumsuzluk söz konusudur.
- Öğretmenlerin ve idarecilerin mesleki gelişim etkinlikleri, okul ve sınıf içinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesine katkı sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmelidir.

Daha fazla bilgi için:

Deniz Aksay - ERG İletişim Koordinatörü, denizsoz@sabanciuniv.edu
0 212 292 05 42 / 1511 - 0 532 583 38 04

Eğitim Reformu Girişimi (ERG) - erg.sabanciuniv.edu

ERG, Türkiye’de eğitim politikalarının iyileştirilmesine yönelik araştırma, savunu ve eğitim çalışmalarını “herkes için kaliteli eğitim” hedefi doğrultusunda sürdürüyor. 2003’te yaşama geçen ERG, eğitim politikalarının katılımcı, saydam ve veri temelli bir çerçevede geliştirilmesi ve uygulanması için çalışmaktadır. Eğitimde İyi Örnekler Konferansı’nı düzenleyen ERG, her yıl yayımladığı *Eğitim İzleme Raporları* ile eğitimde yaşanan gelişmeleri izliyor ve değerlendirmelerini kamuoyuyla paylaşıyor. ERG; Anne Çocuk Eğitim Vakfı, Aydın Doğan Vakfı, Borusan Kocabıyık Vakfı, Elginkan Vakfı, Enerji-Su, Enka Vakfı, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Kadir Has Vakfı, Mehmet Zorlu Vakfı, MV Holding, Sabancı Üniversitesi, The Marmara Collection, Türkiye Vodafone Vakfı, Vehbi Koç Vakfı ve Yapı Merkezi tarafından destekleniyor.

Çelikel Eğitim Vakfı - celikelegitimvakfi.org

Çelikel Eğitim Vakfı, eğitimin niteliğini iyileştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmek üzere 2007 yılında kuruldu. Vakıf, yaratıcı, sorumlu, özgür düşünen, yeniliklere açık gençler yetiştirmek amacıyla eğitim kurumları, ebeveynler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği halinde çeşitli model ve uygulamalar geliştiriyor. Çelikel Eğitim Vakfı, lise ve üniversite öğrencilerine yönelik eğitim programlarının yanı sıra, liselerde toplumsal cinsiyet eşitliği eksenli, insan haklarına dayalı yaşam kültürünün hakim olabilmesi, barışçıl iletişim yöntemlerinin yerleştirilmesi ve genç kadın öğrencilerin mesleki gelişimlerini destekleyebilmek amacıyla çeşitli uluslararası projeler de gerçekleştirmektedir.